UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Confirmatio statutoru[m] Henrici et Walrami de tonsuris hastiludijs [et] vestibus clericalibus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Visual Library

Cõtra illos qui ſe nõ fecerũt promo
uerit debito tempoꝛe ad ſacros ordines
nec curant promoueri.

Wilhelmus ⁊c. Uniuerſo clero
nr̃e ciuitatis et dioceſ ſalutẽ in
dño. Ex iniũcte nob debito ſer/
uitutis aſtringimur vt ad reformandos
mores et actus ꝓut ex alto nobis ꝑmit
tit̃ ſolerter intẽdam⁹ ibi p̃cipue cõgrue
reformationis remedia apponere ſtudea
mus vbi magi⁹ ꝑiculũ inſpicim⁹ iminẽ
⁊ ſcãdala frequẽti⁹ exoriri. Sane q̃ꝫ det/
teſtabile exiſtit ꝙ nõnulli bñficiati bñ/
ficijs certũ ordinẽ hñtib⁹ ãnexũ et in of
ficijs, dignitatib⁹ ꝑſonatibus archidia/
conatib⁹ ſeu gradib⁹ eccleſiaſticis foré
ſe aſſerãt cõſtitutos et ꝓ talib⁹ ſe etiaꝫ
reputari et haberi deſiderẽt. inſignia tñ
clericalia vtpote veſtes hitũ et tõſurã
clericalẽ deferre ⁊ ad ordĩes ſacros q̃s
hmõi ſua bñficia officia dignitates ſtat⁹
Archidiaconat⁹ ſeu alio q̃cũqꝫ noĩe cẽt/
ſeant̃ reqrũt de cõſuetudĩe vel de iure
ꝓmoueri ñ curãt expientia nos docuit
euident. ¶ Hinc ẽ ꝙ nos pio ſolicitu/
dinis ſtudio ducti. licꝫ in caſib⁹ p̃miſſis
ſic tã ex cõſtõib⁹ q̃ꝫ ex ſtatutis p̃deceſſo
rũ nr̃oꝝ editis aliq̃lit̃ ſit ꝓuiſũ. ꝓuiſio
ni tñ hmõi q̃ren⁹ ipe cõſtitutiões et ſta/
tuta eo forti⁹ et diligẽti⁹ obſeruent̃ pñ/
tis nr̃i ſtatuti tenoꝛe pẽas ꝯdignas nos
adijcere opꝫ. pñti itaqꝫ ꝑpetua valitura
cõſtitutiõe de nr̃i capl̃i ac p̃latoꝝ Coloñ
cõſilio et aſſenſu. ſtatuim⁹ et ordinamus
ꝙ q̃cũqꝫ clerici bñficiati nr̃e ciuitatis et
dioceſ ceſſante cã legitĩa tõſurã ñ defe/
rũt publice clericalẽ ipo fcõ pñtis nr̃i
auctẽ ſtatuti a ꝑceptiõe fructuũ bñficio
rũ ſuoꝝ q̃ in nr̃a ciuitate vel dioceſi obti/
nẽt aut in futuro obtinebũt ſint ſuſpẽſi
Ceteꝝ bñficiati q̃cũqꝫ in cathedrali vel
collegiatis eccleſijs ſecularib⁹ vel regu
larib⁹ nr̃e ciuitatis et dioceſ p̃dcãrũ q̃ di/
gnitates ꝑſonat⁹ archidiaconat⁹ officia
ſeu p̃bẽdas q̃b⁹ certi ordĩes ſunt ãnexi
aut debent̃ pacifice obtinẽt nũc aut ob/
tinebũt in futuꝝ ſi legitĩo ceſſãte impe/
dimẽto ad hmõi ordines q̃s dignitates
ꝑſonat⁹ archidiaconat⁹ officia ſeu bene
ficia p̃dcã reqrũt q̃uis mõ etiã de ꝯſue/
tudine vel de iure ſi ſubdiaconalis aut
diaconalis ordo forſan exiſtat infra an/
nũ a tpe pacifice poſſeſſiõis adepte bñ/
ficioꝝ p̃dcõꝝ ſe ꝓmoueri nõ fecerit. ex
tũc a ꝑceptiõe fructuũ bñficioꝝ eoꝛũdẽ
q̃ hmõi requirũt ſint ipo facto auctoꝛita
te eiuſdẽ pñtis ſtatuti nr̃i ſuſpẽſi q̃s in
vtilitatẽ dcõrum bñficioꝛũ hmõi a quo
ruꝫ ꝑceptiõe fructuũ ſunt ſuſpẽſi decer/
nimus cõuertẽdos. quã ſuſpẽſionem ſi
poſtmodũ hmõi bñficiati ꝑ ſex menſes
cõtumacit̃ ſuſtinuerit. Statuim⁹ ipos
dictl. ſuis dignitatib⁹ ꝑſonatib⁹ officijs
archidiaconatib⁹ aut bñficijs hmõi or/
dineꝫ requirentib⁹. eo ipo ex tunc foꝛe
et eſſe priuatos. In quoꝛuꝫ ⁊c.

Confirmatio ſtatutoꝝ Henrici et
Walrami de tonſuris. haſtiludijs et ve
ſtibus clericalibus.

Wilhelm⁹ ⁊c. Uniuerſis in hac
ſynodo cõgregatl. ſalutẽ in dño
Quia ſicut in hac eccleſia in ſa/
crã ſynodo nunc in craſtino beati remi/
gij proxime preterito cõgregata mẽtio
facta fuit ꝙ fe. re. Henricus et Walra/
mus archiepiſcopi Colonienſes quedã
ſtatuta ediderãt cõtra clericos ſine co/
ronis debitis in capitibus et cum barb
nõ abraſis. ac etiaꝫ veſtibus indecenti/
bus indecentes. necnõ haſtiludia corpa
liter exercentes ſalubria et iuri diuino
conſonantia ipos clericos ne de cetero
talia faciant rigoroſe prohibentia cum
cenſure eccleſiaſtice exaggeratiõe mul
timoda ediderunt. Que quidem ſta/
tuta tunc noſtra etiam auctoꝛitate mã/
dauimus integre obſeruari ⁊ teneri

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Uerum quia nos poſt hec a noſtro capitulo et a nõnullis plat. nr̃e ciuitatis ⁊ dioceſ. q̄bus viſuȝ fuerat hec ſtatuta nimis fore prementia ⁊ nihilominus capituloſa interpellati fuimus vt ea mitigare ſaltē q̄ntū ad penas in eis expreſſas aliqualiter dignaremur. Et quãq̄ȝ in hoc ipis quodãmō in q̄ntū ſalua cõſcientia poteramus cõdeſcendimus ipas penas ad nr̃m beneplacitū ad aliq̄ modica tp̄a ſuſpendētes ſperātes eos quos haꝝ penarum formido non mouerat. charitatiue ſaltē amor virtutis ad obediendū ſtatutis hmõi aliq̄ntulū commoueret. ſaluis tñ ipis ſtatutis in ſuo robore duraturis. Uerū q꞉ precedēte tp̄e expti fuimus nos nedū nihil in remiſſiõe hmõi pfeciſſe. q̄nimo hoꝝ intentionē ſtatutoꝝ p̄dictos clericos nr̃os vt in pluribus āplius q̄ȝ antea cõtēpſiſſe. ꝓpter qđ tūc ſuſpēn hmõi penaꝝ in hmõi cõſilio reuocamus et p̄dicta ſtatuta cū oĩbus ſuis penis ꝓut ſūt edita obſeruari oĩmode p̄cipimus ſicut hec in mādato ſup hoc cõfecto et tūc inibi publicato plenius cõtinent. Nūc āt ſicut ad nr̃aȝ deuenit noticiam diuerſi canonici eccleſiaꝝ nr̃arum ciuitatis et dioceſis confinxerūt vt dicitur mēdaciter et inter ſe cõmuniter fabularūt. Nos nedū penas hmõi q̄nimo ipa ſtatuta prout ſunt edita reuocaſſe ſe forſan in hoc ſi in aliquibus eorum penas inciderunt excuſare intēdentes propter quod nr̃am excuſationem et circa hoc nr̃aȝ intentionē volentes nr̃os omnes ſubditos nõ latere et eorum qui in nos talia confingunt mendacia ad deteſtationem et noſtri honoris directe ſententiam propalare. Preſentes lr̃as in veſtrum omnium deduci volumus noticiam q꞉ publice ꝓfitemur et proteſtamur nos nequãq̄ȝ hec ſtatuta vnq̄ȝ vllatenus reuocaſſe. Abſit enī q꞉ hoꝝ p̄deceſſorū nr̃oꝝ intentionē tam ſalubrē ſapiure naturali et diuino fundatā p̄ſertim ſine cauſa rationabili que in reuocādo hec ſtatuta eſſe non poſſet nec apparet ſubtiliter intuenti reuocaremus ſeu intendamus aliqualiter reuocare. Quocirca oĩbus ſubditis diſtricte mādamus quatenus ſtatuta ipa in omni ſui forma cum ſuis penis ꝓut edita ſunt obſeruent et ſe ſciant ea totaliter obſeruare debere. immo ad cautelam denuo ſtatuimus ea eſſe penitus obſeruanda. Et hec ſtatuta ne fingi poſſit ꝑ aliquos de his craſſa ignorantia vel ſupina. volentes certius deſignari ad oculum demonſtramus ſcilicȝ ipius quõdam Henrici quod ſic incipit. ¶ In nomine domini Amen Henricus dei gratia. ⁊c. Ad ꝑpetuaȝ rei memoriam licȝ conſulta prouiſiõe a ſanctis patribus etiam a noſtris predeceſſoribus ⁊c. et ſic finit. Expedit enȝ vt pena ſceleris comitetur. ⁊c. ſm quod eſt Walrami predeceſſoris nr̃i incipit ſe.re. Henricus predeceſſor noſter de ſuorum capituli et prelatorum conſilio in clericos ⁊c. Item finit tollentes auctoritate preſentis ſtatuti ipis quicq̄ȝ de prefatis fructibus. ⁊c. Iteȝ tertium qđ eiuſdē Walrami predeceſſoris nr̃i incipit. quãq̄ȝ olī bone memorie predeceſſor noſter Conradus de cõſilio capl̄i et prioꝝ ſuoruȝ. ⁊c. Et in fine Alioqui cātor ſeu is ad queȝ hoc de cõſuetudine ꝑtinet. ⁊c. totiēs q̄tiens ⁊c. Item cuȝ bone memorie Sifridus olim Colon̄ archiep̄s monachoruȝ nigroruȝ qui nominantur ordinis ſancti benedicti et monialium eiuſdem ordinis ſtatum in pluribus ſentiens declinare et ob hoc volens eos in debitū ſtatum reponere ſtatutuȝ ediderit quod incipit. Statuimus q꞉ nullus monachus aut monialis clauſtrum ſuum exeat per ciuitates loca et villas diſcurrendo. ⁊c. Et finit licȝ dominus Conradus predeceſſor noſter antedictus hoc mandauerit nos penas adiicimus et non ſeruantes excommunicamus in his ſcriptis. Quia euidentia facti huius ſtatuti vtilitatem oſtendit. decernimus ipſum

vobis omnibus publicare. Volētes et
decernentes ſtatutū hmōi ac ſtatuta p̄/
dicta oīa et ſingula predeceſſoꝝ nr̄oꝝ in
q̄ntū ſunt hacten⁹ ꝓ ſtatutis habita ſta
tutoꝝ habere et hr̄e debere vigorē ꝛ ea
ſub penis in eis expreſſis inuiolabiliter
obſeruāda Datū in craſtino Inuocauit
Anno dn̄i. M.ccc.liiij. ꝑ copiā ſub ſigil
lo officialitatis maioꝛi.

Contra illos qui vagant̄ ꝛ diſcurrūt
in eccleſijs qn̄ choꝛus cantat vel quādo
diuina celebrant̄.

Wilhelm⁹. ꝛc. vniuerſis in hac ſa/
cra ſynodo cōgregatis ſalutē in
dn̄o. Quia indecēs et honeſtati
clericali ꝯtriū reputam⁹ q̄ in q̄buſdaꝫ ec
cleſijs collegiatis nobis ſubiectis p̄ſer/
tim in eccleſia nr̄a maioꝛi fieri cōſpici/
m⁹ videlꝫ q̄ tp̄ib⁹ illis q̄b⁹ in ip̄is eccle
ſijs clerici q̄ celebrationi diuinoꝝ inter
ſunt ſuppellicijs aut choꝛi pellicijs in/
duunt̄ nōnulli canonici et alij clerici ec
cleſiaꝝ p̄dictaꝝ nulla rōnabili cā expoſ/
cēte in cappis incedūt ſicq̄ꝫ per eccleſias
circūquaq̄ꝫ ꝑuagantes miſſa p̄ncipali et
alijs hoꝛis dimiſſis quodāmō p̄ces ali/
quotiēs miſſas peculiares audiūt. aliq̄/
tiens vanis et ꝓphanis colloquijs que
in eccleſijs p̄cipue ceſſare dn̄t tp̄s dedu
cēn̄ diſtributiōes quotidianas ſibi ven
dicāt. ac ſi dīnis officijs intereſſent Igi
tur vniuerſ̄ eccleſiaꝝ collegijs nob̄ ſub
iectaꝝ decanis in ꝟtute ſcē obedientie
diſtricte p̄cipiēdo mādam⁹ q̄ten⁹ cano/
nicos et clericos eccleſiarū ſuaꝝ ab his
et ſilib⁹ indecētijs ꝑ ſuſpēſionē et alias
pēas ꝓut ad ip̄oꝝ ſpectat officiū debita
correctiōe cōpeſcāt ac admīſtratoꝛibus
diſtributionū quotidianaꝝ ſub dictarū
interminatione penaꝝ inhibeāt vice et
auctoꝛitate nr̄a q̄b⁹ etiaꝫ et nos tenoꝛe
p̄n̄tiū inhibem⁹ diſtricti⁹ ne dictis cano
nicis et clericis dieb⁹ et tp̄ib⁹ incōſue/
tis in eccleſijs dn̄ ibidē diuina celebrāt̄
officia in cappis cauſa rationabili ceſſan
te incedentib⁹. diſtributiones quotidia
nas adminiſtrent. Alioq̄n tā ꝯ decanos
in p̄miſſis negligētes q̄ꝫ etiā adminiſtra
toꝛes p̄dictos ꝯtriū faciētes acri⁹ ꝓcede
mus. Datū ꝑ copiā. Anno dn̄i. M.ccc.
liiij. craſtino dn̄ice Inuocauit ſub ſigil/
lo officialitatis maioꝛi.

Quādo clerici in ſuppellicio incede/
re debeāt de ſacramento eucharistie ad
infirmos delatione.

Wilhelmus. ꝛc. Vniuerſis et ſin/
gulis ꝓchialiū eccleſiaꝝ recto
ribus plebanis ac in eis eccle/
ſijs et infra limites ip̄arū beneficiatis ꝛ
intitulatis citatis et dioceſ̄ nr̄e Colon̄.
ſalutē in dn̄o. Ex officij nr̄i debito fre/
quētib⁹ clamoꝛib⁹ incitati ſubditoꝝ no/
ſtroꝝ exceſſus corrigere moꝛes indecen
tes et geſt⁹ reformare negligētiā et deſi
diā eoꝛū vlteri⁹ ſine ſcādalo diſſimulare
nō valētes. Cogimur a temerarijs auſi
bus penarū adiectione eoſdē coherce/
re. ſtatuētes de capl̄i nr̄i et prioꝝ Colon̄
eccleſiarū cōſilio ꝛ aſſenſu ſtrictius inhi
bētes ſub pena ſuſpenſionis ab officio
quā in ꝯtriū faciētes ferim⁹ in his ſcri/
ptis. ne q̄s eccleſiaꝝ ꝓchialiū pleban⁹
rectoꝛ aut curatus. vicarius aut locū te
tens eoꝛūdē ſeu altariſta aut in ip̄a ec/
cleſia quōlibꝫ intitulatus diuinis offi/
cijs celebrādis. et eo tp̄e quo ibi diuina
fuerit necnō in cōmēdatiōib⁹ ꝑagēdis
et cōmemoꝛatiōib⁹ fiendis defunctoꝛū
ac viſitationib⁹ ſepulcroꝛum eoꝛūꝫ cūꝫ
pſalmis collectis et oꝛōnibus cōſuetis
in admīſtrādis ſacramentis euchariſtie
viatici. penitētie et extreme vnctionis
fidelib⁹ q̄s in domib⁹ ſuis infirmantes
habebit accedere ſine ſuppellicio et reli
gione intereſſe in eccleſia. aut in ip̄a ſa/
cramēta admīſtrare preſumat. Ita tn̄ q̄
adminiſtrādo ſacramentū euchariſtie lu
men et nola eum precedant reuerenter

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN